Írta: Adminisztrátor
2015. február 27. péntek - Módosítás: 2015. február 27. péntek

Budapest, 2015. február 27. - **Néhai Hóman Bálint 1946-ban háborús bűntett miatt életfogytiglanra ítélt egykori kultuszminiszter, történész felmentését kérte az ügyész és a védő egyaránt a Fővárosi Törvényszéken pénteken tartott perújítási tárgyaláson.**

Hóman Bálintot a népbíróság azért ítélte életfogytiglanra, mert álláspontja szerint háborús bűntettet követett el 1941-ben Magyarország Szovjetunió elleni hadba lépésének kormánytagként történő megszavazásával. Hóman Bálint börtönben hunyt el 1951-ben.

Ujváry Gábor, a Veritas Történetkutató Intézet történésze, bíróság által felkért szakértő, a tárgyaláson elmondta: a trianoni békét követően Magyarországon mindenki a szerződés revíziója mellett volt, ám az ország ezt csak nagyhatalmi segítséggel érhette el. Ehelyett azonban két nagyhatalom harapófogójába került miután 1938-ban Németország az anschlusszal - Ausztria hitleri Harmadik Birodalomhoz csatolásával -, 1939-ben pedig Szovjetunió Lengyelország felosztásával szomszédos országgá vált.

1941-ben Hitler és a német politikai vezetés, továbbá a magyar kormányfő - a Szovjetunió elleni hadba lépés miatt 1946-ban kivégzett - Bárdossy László ugyan nem számolt magyar részvétellel a Szovjetunió elleni háborúban, ám a német és a magyar katonai vezetés eltérő álláspontón volt. Június 22-én megindult a Szovjetunió elleni német támadás, másnap Magyarország német nyomásra megszakította a diplomáciai kapcsolatokat Szovjetunióval, június 26-án dél körül pedig légitámadás ért egy vonatot a kárpátaljai Rahó közelében, majd egy óra múlva 29 bomba hullott Kassára, a támadásoknak több tucatnyi áldozata volt - mondta a történész.

Hozzátette: akkoriban mindenki meg volt győződve arról, hogy szovjet támadás érte az országot, a történészek véleménye ma is megoszlik arról, hogy valójában kik és miért követhették el a támadásokat. A legvalószínűbbnek azt tartják, hogy eltévedt szovjet gépek voltak, melyek eredetileg a Szovjetunióval akkor már hadban álló szlovák célpontot akartak bombázni, feltehetően Eperjest. Horthy Miklós kormányzó a támadás első hírére hadiállapotban lévőnek nyilvánította Magyarországot és Szovjetuniót és még aznap kora délután rendkívüli kormányülést tartottak, melyen kezdetben még Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter és egy, két társa még tiltakozott, de végül a kormány egyhangúlag - Hóman Bálinttal egyetemben - megszavazta a hadba lépést, melyről az Országgyűlés csak négy hónappal később, október végén szavazott.

Ujváry Gábor rámutatott: a kormányzói akarattal nem lehetett volna szembeszállni jogi és politikai, társadalmi okokból.

A történész megjegyezte, hogy Hóman Bálint tudományos rehabilitációja gyakorlatilag lezajlott

azzal, hogy a rendszerváltás óta sorban jelentek meg művei.

Az ügyész perbeszédében azt emelte ki: a kormánytagok számára az önhibájukon kívül beállott hadiállapot deklarálása elkerülhetetlen volt. Ugyanakkor a háborús bűntett csak szándékosan követhető el, miután azonban a június 26-i rendkívüli kormányülésről csak hamisított jegyzőkönyvek maradtak fenn, Hóman Bálint szándéka nem bizonyított.

Feltételezhető, hogy kész tények elé állították - vélekedett az ügyész, aki a történész szakértőre hivatkozva maga is arra hívta fel a figyelmet, hogy akkoriban két rossz, a hitleri Németország és a sztálini Szovjetunió között kellett választani.

Nem cáfolható Hóman Bálint védekezése a háborúba sodródásról - tette hozzá az ügyész, aki felmentést indítványozott.

Varga István ügyvéd, korábban több cikluson át fideszes országgyűlési képviselő, a Hóman Bálint perújítását kezdeményező oldalági rokon jogi képviselője az ügyészi indítvánnyal egyetértve leszögezte, hogy Hóman Bálint nem követett el háborús bűntettet, a hadiállapot beálltát Horthy Miklós eldönthette és el is döntötte.

Az ügyvéd szerint semmi más lehetősége nem volt az akkori magyar politikának, mint Trianon revízióját támogatni és két nagyhatalom közül megpróbálni a kisebbik rosszat választani.

Varga István megjegyezte azt is, hogy a hét évtizeddel ezelőtti népbírósági ítélet megsemmisítése után remélhetőleg már az Akadémia se térhet ki az elől, hogy visszafogadja egykori tagját, Hóman Bálintot.

Varga István korábban hangsúlyozta, hogy a perújítási eljárás célja Hóman Bálint rehabilitálása, hogy legalább a becsületét visszaadják.

Egy évtizede Hóman Bálint akkor még élő fia kezdeményezett perújítást, sikertelenül. A jelenlegi eljárást Harmath Kálmán, az elítélt oldalági rokona indította el. Ezt a büntetőeljárási törvény egyik módosítása tette lehetővé.

Hóman Bálint 1885-ben született a fővárosban, a két világháború közötti magyar történettudomány kiemelkedő alakja volt, egyetemi tanár, 1918-tól az Akadémia levelező, 1929-től rendes tagja, 1933 és 1945 között igazgatója, az 1920-as évek elején állt a Országos Széchényi Könyvtár, majd a Nemzeti Múzeum élén. A Hóman-Szekfűként emlegetett akkori reprezentatív magyar történelmi összefoglalás kezdetektől 15. századig tartó fejezeteit Hóman írta, a többit Szekfű Gyula.

Hóman Bálint nem csupán kormánytag, Klebelsberg Kunot követve 1932 és 1942 között kisebb megszakítással vallás és közoktatásügyi miniszter, de parlamenti képviselő is volt. Ezt a pozícióját a nyilas hatalomátvétel után is megtartotta. A szovjet hadsereg elől Németország felé menekült, és amerikai fogságba került. Népbírósági perében Szekfű Gyula és az akkor még fiatal Kosáry Domokos történész - a rendszerváltást követően az Akadémia elnöke - állt ki mellette.

A Fővárosi Törvényszék várhatóan egy hét múlva hirdet elsőfokú ítéletet Hóman Bálint perújítási ügyében.